

The Use of Good Governance Principles in Educational Institution Administration by Administrators of Vocational Educational Institutions in Chonburi Province

Watcharapol Panpet¹ and Prayong Keanla²

Nakorn Ratchasima College, Thailand

¹Email: watcharapolpa@tatc.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-5677-9345>

²Corresponding author email: prayong2497@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-6167-2350>

Received 14/03/2024

Revised 05/05/2024

Accepted 20/07/2024

Abstract

Background and Aims: Administrators are considered to be the people who play the most important role in promoting and developing a culture of democracy and good governance in educational institutions. The management ability of the administrators affects various operations in the educational institution in order to achieve maximum efficiency and effectiveness. This research aims to study and compare the use of good governance principles. Including guidelines for managing educational institutions under vocational education in Chonburi Province. Considering the gender, position, and work experience of executives in each area.

Methodology: The research sample consisted of 269 administrators and teachers in educational institutions under vocational education in Chonburi Province. The research instrument was a questionnaire with a 5-level rating scale with a confidence value of 0.97 and the concordance value (IOC) ranged from 0.8 to 1.00. There was a question about the use of good governance principles in the management of educational institutions among the said administrators. For data analysis, basic statistics were used, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. Including testing with t-test and F-test to get accurate and reliable results.

Results: (1) The results of the study found that opinions regarding the use of good governance principles in the administration of educational institutions by administrators under the vocational education department in Chonburi Province Overall it is at a high level. (2) When classifying the use of good governance principles by gender It was found that overall there was no difference. But when considering each aspect It was found that the moral aspect transparency. And the responsibility aspect is significantly different at the 0.05 level, while there is no difference in other aspects. (3) For classification by status It was found that school administrators and teachers used

good governance principles in the overall management of educational institutions. But when considering each aspect It was found that the principles of participation responsibility and value for money are significantly different at the 0.05 level, while other aspects are not different. (4) Classification according to work experience It was found that the overall use of good governance principles was not different. But when considering transparency, it was found that there was a statistically significant difference at the 0.05 level. While the rule of law, morality, value for money responsibility and there was no difference in participation.

Conclusion: The administration of an educational institution according to the principles of good governance consists of two groups of important people: 1) administrators, who are responsible for setting a clear vision, strategy, and policy for educational institution administration. 2) Teachers, whose role is to perform their duties in teaching and promoting the learning of pupils and students. Using a variety of teaching methods to develop students' full potential.

Keywords: Management According to Good Governance Principles, Educational Administration

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี

วัชรพล ปานเพชร และ ประยงค์ แก่นลา

วิทยาลัยนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ผู้บริหารถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารมีผลต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาล รวมถึงแนวทางในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี โดยพิจารณาตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารในแต่ละด้าน

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.97 และค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1.00 โดยมีการสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มผู้บริหารดังกล่าว สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการทดสอบด้วย t-test และ F-test เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ

ผลการศึกษา: (1) ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) เมื่อจำแนกการใช้หลักธรรมาภิบาลตามเพศพบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านความรับผิดชอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่าง (3) สำหรับการจำแนกตามสถานะ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่าง (4) การจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในด้านความโปร่งใสพบว่ามีค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ด้านหลักนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความคุ้มค่า ด้านความรับผิดชอบ และด้านการมีส่วนร่วมไม่มีความแตกต่างกัน

สรุป: การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วยบุคคลสำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และนโยบายการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน 2) ครู ซึ่งมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่สอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและนักศึกษา โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่

คำสำคัญ: การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล; การบริหารการศึกษา

บทนำ

วิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม โดยหนึ่งในสาเหตุหลักมาจากความบกพร่องและประสิทธิภาพที่ต่ำของกลไกการบริหารทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงปัญหาการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพ ซึ่งสามารถแบ่งพิจารณาได้ดังนี้ 1) การขาดกลไกและกฎเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศและสังคม 2) การอ่อนแอและถดถอยของกลุ่มข้าราชการและนักวิชาการ 3) ระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ขาดความโปร่งใส 4) การขาดข้อมูลข่าวสารของประชาชน 5) ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ (จรัส อติวิธานารณ, 2554) ทิศทางการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องเน้นการบริหารจัดการที่สร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการตามหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมระบบและกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างมีส่วนร่วม พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ควรปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้กับประชาชนทุกระดับ (อภิรักษ์ ลิ้มกุล, 2557)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหลักในการผลิตบุคลากรระดับกลางและนักเทคโนโลยีเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมและการผลิต ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ในกระบวนการนี้ ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ สำหรับการบริหารสถานศึกษาภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษามีหน้าที่จัดการเรียนการสอน การฝึกอบรม และส่งเสริมการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2552 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนและนักศึกษา โดยมีผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างาน และหัวหน้าแผนกเป็นผู้บริหารในระดับสูง ระดับกลาง และระดับต้นตามลำดับ (คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552)

เพื่อให้ทุกกระทรวง กรม และหน่วยงานราชการสามารถปฏิบัติตามในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จำเป็นต้องนำระเบียบและพระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการเข้ากับการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพของการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในกระบวนการนี้ นักวิชาการหลายท่านได้ใช้ศัพท์ภาษาไทยต่าง ๆ เช่น "ธรรมาภิบาล" "การปกครองที่ดี" "ธรรมรัฐ" "กลไกประชาธิปไตย" และ "ภาคราชการที่ดี" เพื่อสะท้อนหลักการบริหารจัดการที่มีคุณภาพและคุณธรรม ทั้งนี้ สำนักราชบัณฑิตยสถานได้ใช้คำว่า "การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี" เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในที่นี้จะใช้คำว่า "ธรรมาภิบาล" ซึ่งสอดคล้องกับคำในภาษาอังกฤษว่า Good Governance ที่มุ่งเน้นให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ความโปร่งใส สร้างสรรค์ และการบริหารที่มี

คุณภาพ โปร่งใส ยุติธรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการในทิศทางเดียวกัน และสร้างประโยชน์สูงสุดแก่สังคม ในสถานศึกษา บุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลคือ ผู้บริหาร ซึ่งถือเป็นหัวใจของการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความสามารถในการจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารงานโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า โดยใช้หลักการเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการแปลงวิสัยทัศน์และนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การรับรู้ถึงหลักการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นข้อมูลที่สำคัญและส่งผลกระทบโดยตรงต่อข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความจำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษา ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี เพื่อวิเคราะห์ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการเผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะนำไปสู่ระบบการบริหารจัดการที่ดีและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี
- 2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน
- 3 เพื่อศึกษาแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ไพรวลัย ชาคโร (2558) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความ รับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็น ครูที่มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม

กรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 ด้าน ครูให้ข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 210 คน เป็นเพศชาย จำนวน 37 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 173 คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากว่าครู มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานต่างกัน แต่มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่ไม่แตกต่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิชุดา ดวงจ้อย (2564) ศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนโรงเรียนอนุบาลเทศบาลอ้อมน้อย 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีสถานภาพ เป็นบิดามารดา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลเทศบาลอ้อมน้อย 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติอันดับที่หนึ่ง คือ หลักความรับผิดชอบ อันดับที่สอง คือ หลักการมีส่วนร่วม อันดับที่สาม คือ หลักนิติธรรม อันดับที่สี่ คือ หลักความคุ้มค่า อันดับที่ห้า คือ หลักคุณธรรม และอันดับสุดท้าย คือ หลักความโปร่งใสตามลำดับ และผลการวิจัยเปรียบเทียบพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันโดยกลุ่มผู้ปกครองมีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่ากลุ่มครู และบุคลากรทางการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ คือ ความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตาม สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกออกเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

- 1) วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี
- 2) วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
- 3) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ (ชลบุรี)
- 4) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี
- 5) วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ
- 6) วิทยาลัยเทคนิคบางแสน
- 7) วิทยาลัยเทคนิคพัทยา
- 8) วิทยาลัยการอาชีพพนสนิมคม

ตัวแปรตาม

ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี 6 ด้าน ดังนี้

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบเชิงปริมาณโดยการทำแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ในรูปแบบเชิงพรรณนา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 908 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 269 คนกำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี

เกณฑ์การให้คะแนนในแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 คำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open – Ended Questionnaire) เกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการและแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

3.2 ศึกษารูปแบบและวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดขอบเขตของคำถามตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

3.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถาม ความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุมและให้คำแนะนำสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหา (IOC: Index of Item –Objective Congruence)

3.6 คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามต่อไป ถ้าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.60 ข้อคำถามนั้นต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข หรือตัดทิ้ง เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 30 คน ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี

3.8 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3.9 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาดำเนินการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มากขึ้นก่อนจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่วิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 269 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยทางสถิติโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ทำการวิเคราะห์โดยแยกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลวิเคราะห์ นำเสนอในรูปแบบตารางและประกอบคำอธิบายได้ตาราง

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาชลบุรี เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่อิสระจากกัน (Two Independent Samples Test) ด้วยการทดสอบ ค่าที (t – test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาชลบุรี จำแนกตามตัวแปร เพศ และ ตำแหน่ง นำเสนอในรูปแบบตารางและประกอบคำอธิบายได้ตาราง

5.4 การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way Analysis of Variance) ด้วยการทดสอบ ค่าเอฟ (F – test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน นำเสนอในรูปแบบตารางและประกอบคำอธิบายได้ตาราง

5.5 แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาชลบุรี

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	157	58.37
หญิง	112	41.63
รวม	269	100.00
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	31	11.52
ครูผู้สอน	238	88.48
รวม	269	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
0-5 ปี	69	25.65
5-10 ปี	113	42.01
10 ปีขึ้นไป	87	32.34
รวม	269	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 58.37 และเพศหญิง จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 41.63 ในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 31 คน คิดเป็นร้อยละ 11.52 และครูผู้สอน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 88.48 สำหรับประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าส่วนใหญ่มี่ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 42.01 รองลงมาคือผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน 0-5 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 25.65 และผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 32.34

ตอนที่ 2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	หลักความรับผิดชอบ	4.30	0.75	มาก	1
2	หลักคุณธรรม	4.15	0.56	มาก	2
3	หลักนิติธรรม	4.12	0.56	มาก	3
4	หลักการมีส่วนร่วม	4.12	0.75	มาก	4
5	หลักความคุ้มค่า	4.12	0.80	มาก	5
6	หลักความโปร่งใส	4.11	0.75	มาก	6
ภาพรวม		4.15	0.70	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.75) รองลงมาคือ หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.56) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.56) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.75) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.80) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.75)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ จำแนกตามเพศ และตำแหน่ง โดยใช้ t - test (Independent Samples) และประสมการณ์ทำงาน โดยใช้ F-test)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ชาย		หญิง		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	หลักนิติธรรม	4.10	0.52	4.15	0.62	-0.64	.052
2	หลักคุณธรรม	4.09	0.56	4.25	0.55	-2.06	.04*
3	หลักความโปร่งใส	4.03	0.69	4.22	0.61	-2.06	.04*
4	หลักการมีส่วนร่วม	4.07	0.55	4.17	0.63	-1.26	.21
5	หลักความรับผิดชอบ	4.16	0.70	4.42	0.47	-2.89	.00*
6	หลักความคุ้มค่า	4.07	0.69	4.23	0.60	-1.79	.08
ภาพรวม		4.09	0.62	4.24	0.58	-1.35	.11

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิงในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้าน คุณธรรม ด้าน ความโปร่งใส และด้าน ความรับผิดชอบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	หลักนิติธรรม	4.10	0.73	4.23	0.67	-1.30	.19
2	หลักคุณธรรม	4.33	0.67	4.23	0.79	1.00	.32
3	หลักความโปร่งใส	4.06	0.89	4.07	0.85	-.09	.93
4	หลักการมีส่วนร่วม	4.01	0.71	4.33	0.54	-3.40	.00*
5	หลักความรับผิดชอบ	4.03	0.66	4.49	0.57	-5.20	.00*
6	หลักความคุ้มค่า	3.96	0.75	4.28	0.61	-3.21	.00*
ภาพรวม		4.08	0.74	4.27	0.67	-2.03	0.48

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้าน การมีส่วนร่วม ด้าน ความรับผิดชอบ และด้าน ความคุ้มค่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.10	3	0.55	1.30	.274
	ภายในกลุ่ม	140.90	266	0.42		
	รวม	142.00	268			
หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.86	3	0.93	1.93	.146
	ภายในกลุ่ม	160.54	266	0.48		
	รวม	162.41	268			
หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.47	3	0.73	3.87	.022*
	ภายในกลุ่ม	63.10	266	0.19		
	รวม	64.57	268			
หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.49	3	0.75	2.93	.054
	ภายในกลุ่ม	63.15	266	0.22		
	รวม	62.58	268			
หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.19	3	0.09	0.31	.733
	ภายในกลุ่ม	99.43	266	0.30		
	รวม	99.61	268			
หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.76	3	0.38	1.43	.240
	ภายในกลุ่ม	88.15	266	0.27		
	รวม	88.91	268			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.07	3	0.03	0.26	.768
	ภายในกลุ่ม	42.93	266	0.13		

รายการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
	รวม	42.99	268			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้าน ความโปร่งใส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ และ หลักการมีส่วนร่วม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลมีบุคคลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่

3.1 ผู้บริหาร ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และนโยบายการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยมีการวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังทำหน้าที่กำกับติดตามให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของกฎหมาย ผู้บริหารควรมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความโปร่งใส และใช้หลักนิติธรรมและคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล โดยวิเคราะห์การวางแผนอัตรากำลังคน และประเมินเพื่อขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง รวมถึงการเลื่อนวิทยฐานะอย่างเป็นธรรม เสมอภาค โปร่งใส และไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมทั้งสนับสนุนและให้กำลังใจผู้ที่มีผลงานเชิงประจักษ์ ผ่านการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและความคุ้มค่าในการบริหารงานทั่วไป

3.2 ครู ครูมีบทบาทสำคัญในการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและนักศึกษา โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ครูจัดการสอนแบบบูรณาการวิชาต่าง ๆ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนและนักศึกษาเป็นรายบุคคล ครูมีหน้าที่กำกับดูแลชั้นเรียน โดยอุทิศเวลาให้กับนักเรียน ไม่ละทิ้งหน้าที่การงานและยึดมั่นในจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและมีภาวะผู้นำในการพัฒนาตนเอง นักเรียน และสถานศึกษาอย่างประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสัททีบ โดยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นัยนา เจริญผล (2552) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดขอนแก่นก็มีความคิดเห็นในระดับมากเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาในทุกด้าน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายังตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ ซึ่งรวมถึงหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปตามบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละแห่ง ตามที่ ไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารจะต้องสร้างคุณสมบัตินี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของตนเองและของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานมีความเป็นธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

2. ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อแยกตามเพศ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านหลักความรับผิดชอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ความแตกต่างนี้อาจเกิดจากการบริหารจัดการและการควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินไปอย่างมีระบบ และสามารถนำไปปฏิบัติได้หลากหลายวิธีจากมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาโดย ไพรวรรณ ชาคโร (2558) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า แม้ครูจะมีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน แต่ความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ยังคงไม่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา การศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ความแตกต่างนี้อาจเกิดจากการบริหารที่มีแนวทางและวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบที่เคยปฏิบัติมาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาโดย วิชุดา ดวงจ้อย (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเทศบาลอ้อมน้อย 2 ซึ่งพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีสถานภาพเป็นบิดามารดา โดยภาพรวมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเทศบาลอ้อมน้อย 2 อยู่ในระดับมาก

4. ระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา จากการศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี มีระดับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

สถานศึกษาซึ่งจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความโปร่งใสมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วมไม่พบความแตกต่าง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรวลัย ชาคโร (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่พบความแตกต่างเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาที่สังกัดอาชีวศึกษา ควรนำหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรีมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
2. การส่งเสริมและสนับสนุน สถานศึกษาควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยในการบริหารงานให้สอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของสภาพสถานการณ์
3. การนิเทศและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศน์สามารถนำข้อมูลพื้นฐานไปใช้ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
4. การฝึกอบรมผู้บริหาร ควรมีการวางแผนการจัดการฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะช่วยสร้างความโปร่งใสในการทำงาน และเมื่อผู้บริหารสามารถปฏิบัติได้แล้ว จะช่วยเสริมสร้างความศรัทธาจากผู้ได้บังคับบัญชา
5. การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยต้องปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และส่งเสริมการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้บริหารควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงาน
2. ผู้บริหารควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ด้วยหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการ บริหารสถานศึกษา 2552*. Retrieved from: <http://venr-4ac.th/sites/venr-4/files/5t182Rpishui06q2.pdf>.
- จรัส อติวิทนาภรณ์. (2554). *หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. สงขลา : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
- นัยนา เจริญผล. (2552). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต* ม.ป.ป. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไพฑูรย์ สุขผลนันทน์. (2558). *การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญา- ครุศาสตรมหาบัณฑิต* มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ไพรวัลย์ ชาคโร. (2558). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พท.ม., มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.*
- วิชุดา ดวงจ้อย และ ในตะวัน กำหอม. (2564). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนโรงเรียนอนุบาลเทศบาลอ้อมน้อย 2. วารสารละอองศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 5(2), 47-59.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา.
- อภิรักษ์ ลิ้มกุล. (2557). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนวังเหนือวิทยา. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.*
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed. New York: Haper Collins.

